

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

Elnöki megnyitó az E. M. E. 1940. február 25-i közgyűlésén.

Tisztelt Közgyűlés!

Régi latin közmondás: „Ha Mars megszólal, a Múzsák hallgatnak.“

Utolsó közgyűlésünk óta megszólaltak a fegyverek, a fél világ háborúban áll, Lengyelország elpusztult, a testvér finn nemzetet halálos veszedelem fenyegeti, és a legcivilizáltabb népek műveltségüket és technikai felkészültségüket annak szolgálatába állítják, hogyan pusztíthatják egymást leghatásosabban. Nemcsoda, ha ilyen időkben a Múzsák elfordítják fejüket a vérben úszó nemzetektől.

De éppen mostan kétszeres jó érzéssel tölt el minket, hogy midőn a világ többi részén tombol a harc, visszavonulhatunk az Erdélyi Múzeum-Egyesület szárnyai alá, ahol a Múzsák még nem hallgattak el, ahol nem pusztulásnak, hanem a lelkek művelődésének és a magasabb célok iránti érdeklődésének szentelhetjük időnket.

Mi jobbá, szebbé és tartalmasabbá akarjuk tenni elsősorban az itt élő magyarságnak az életét; és ez által közvetve a Mars hatalmában élő emberiségnek is szolgálatot kívánunk tenni, ezen szerény kis hajlékunkban még mindég megszólaltatván a Múzsákat.

Kívánva, hogy Egyesületünk ezen szent és nemes feladatának a jövőben is éppenúgy megfeleljen, mint a múltban, a közgyűlést ezennel megnyitom.

Báró Jósika János
alelnök.

Báró Jósika János alelnök megköszöni az E. M. E. elnökévé választását az 1940. február 25-i közgyűlésen.

Tisztelt Közgyűlés!

Hálásan köszönöm a belém helyezett bizalmat.

De tisztában vagyok azzal, hogy ezen egyhangú bizalom fokozott várakozást foglal magában, és reám nézve egy oly elkötelezettséget, mely a kötelességteljesítés maximumát kell, hogy jelentse. És aggodással tölt el a gondolat, képes leszek-e a mostani súlyos időkben ezen várakozásnak megfelelni?

Lehetetlen megilletődés nélkül elfoglalom azon elnöki széket, melyet valamikor nagynevű alapítónk, gróf Mikó Imre, és később nagyapám, gróf Esterházy Kálmán, töltött be.

A megválasztott elnök rendszeresen programmot szokott adni és kifejteni, hogyan és milyen irányban kívánja a reá bízott egyesület ügyeit vezetni. Szabatos programmot én ma nem adhatok. De azt hiszem, a mai nehéz időkben ezt nem is várják tőlem.

Én első és legfőbb feladatommak tekintem, hogy az állammal való viszonyunkat végre-valahára rendezzem. Tisztában vagyok azzal, hogy ezen rendezés nagy áldozatokba fog kerülni, de ezen áldozatoknak is van egy maximális határa, melyen az Egyesület életfenntartása érdekében nem léphetünk túl. De biztos vagyok benne, hogy gróf Mikó Imre is hozott volna áldozatokat életbevágó célok elérése érdekében, s hogy ő is szentesíténé törekvéseinket, melyeket a tárgyalások alatt Egyesületünk érdekében kifejtünk.

Éppen ezért szent és ünnepélyes fogadalmat kívánok tenni a tisztelt Közgyűlés előtt gróf Mikó Imre emlékére, hogy kész vagyok minden személyes áldozatra, minden erőm és képességem latbavetésére azon Egyesület magyar jellegének fenntartása és megvédelmzése érdekében, melynek vezetését ma reám bízták, úgy, hogy bármi történjék is, egy virágzó, életképes, magyar kultúrintézményt adhassak majd át az utódoknak. Isten engem úgy segítjen.

Jelentés az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1939. évi működéséről.

Az 1939-es év az Erdélyi Múzeum-Egyesület életében jubileumi év lehetett volna, mert az 1859. alapítási évnek nyolcvanadik fordulója volt. Más intézmények, vagy csak más vezetők is, talán szívesen éltek volna az alkalommal, hogy ünneplésekkel magukra vonják a figyelmet. Az E. M. E. számára eddig sem a külsőségek jelentettek örömmünnetet, most is örömünk csak abból a belső megnyugvásból adódik, hogy a nyolcvan évvel ezelőtt elindított E. M. E. céljaiból talán az 1939. évben is sikerült valamit végeredményképen megvalósítanunk. Mert az év elején az E. M. E.-tel kapcsolatban fekete gond ülte meg lelkünket. A téli előadássorozat közepén, 1939. február 8-ával két és fél hónapi kényszerhallgatásra némultak el az E. M. E. tudományos szakosztályai. Tatar Coriolan királyi helytartó úr ő excellenciájának köszönhetjük, hogy tudományos előadássorozatunk csak ennyi időre szakadt meg. Ő excellenciája maga vállalt felelősséget az E. M. E.-ért a katonai hatóságnál. A kérdés történetéhez tartozik, hogy ugyanaz az előadás, amiért az E. M. E. előadásai két és fél hónapig szüneteltek, később teljes egészében megjelenhetett egyik folyóiratban. (Hitel, 1939. évf. 148—157. lapjain Juhász István: Az erdélyi fejedelemség társadalmi tényezői.)

Egyesületünk mindent megtett, hogy a lelkekben meggyúlt keserűséget oszlassa s a nyomott hangulatot enyhítsen. Ezért, ámbár az évad már letelt, április 25- és 26-án új engedélyezéssel teljesen semleges természetű